

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 6.6.2012

Číslo: Ročník 22 (2012), Číslo 2

Sekce: Stalo se

Název článku: Kdo by chtěl šéfovat líné knihovně?

Autor: Eva Semrádová

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20120215>

Kdo by chtěl šéfovat líné knihovně?

Eva Semrádová

Seminář k novele standardu VKIS

Knihovny si od svých zřizovatelů, návštěvníků, kolemjdoucích či od samotných knihovníků vysloužily různá pojmenování: moderní, ideální, stará, zaprášená, moc malá, vzkríšená, moje... Klady jsme se naučili shrnovat pod pojem „dobrá“ knihovna, je to značka kvality. Opakem k pojmu „dobrá“ je v češtině nejspíše „špatná“, ale to zní knihovnickému uchu hodně hanlivě, něco jako „ropák“ u ekologů. Špatná knihovna by na světě dlouho nevydržela, protože by z ní co nevidět byla zavřená nebo zrušená knihovna. Každé knihovnické pracoviště má potenciál se zlepšovat, takže pokud se v knihovně po roky nic nemodernizuje, nic nového nenabízí, je na místě spíše přívlastek „líná“. A jaký je asi knihovník z líné knihovny?

Počátkem letošního roku byla zveřejněna novela standardu knihovnických a informačních služeb, který definuje podmínky pro vznik „dobré“ knihovny. A protože mezi sebou máme dostatek knihovníků osobně zaujatých vydobýt své knihovně značku kvality, vznikl i zájem více se dozvědět o nových dokumentech a vizích rozvoje českého knihovnictví. Seminář na toto téma se uskutečnil 26. 4. 2012 ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové za účasti lektora pana doktora Víta Richtera z Knihovnického institutu Národní knihovny v Praze. A právě na tomto semináři padl v diskusi přívlastek „líná“ jako označení knihoven, které budou v budoucnu těžko odolávat konkurenci nových médií či pilnějším institucím. Hlavní referát setkání nesl název **Novela standardu VKIS v širších souvislostech** a pan Vít Richter se v něm kromě standardu zabýval i dalším letos zveřejněným dokumentem důležitým pro budoucnost knihoven, a to **Koncepcí rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015**.

V diskusní části semináře jsme zaměřili pozornost na praktické použití standardu VKIS, v prezentaci byly naznačeny **výpočty indikátorů standardu** a možnosti porovnávání stejně velkých knihoven. Dostali jsme se k propagaci projektu **benchmarking českých knihoven** i k dalším novelám knihovnické legislativy, jako je **autorský zákon** a **standard pro výstavbu knihoven**. Národní knihovna má k vydání připravenou **publikaci Služby veřejných knihoven**, která bude obsahovat směrnici IFLA, úplné znění knihovnických zákonů a standardy služeb veřejných knihoven z Česka a Slovenska (publikaci je možné objednat přes <http://knihovnam.nkp.cz/>).

V rámci semináře proběhla **anketa mezi zúčastněnými knihovníky**. Ke čtyřem jednoduchým otázkám, které avizovaly, o čem se bude hovořit v druhé části programu, mohli účastníci připsat své názory a zkušenosti.

Z odpovědí na otázku: **Ovlivnil standard VKIS v minulých pěti letech vaši knihovnu?** vyplynulo, že 70 % dotázaných vidí na své knihovně kladné působení standardu, zejména v rozšíření provozní doby (u poloviny odpovědí), a dále v rozšíření plochy knihovny nebo počtu studijních míst. Zajímavé je, že zásluha na rozvoji internetu je

standardům připisována jen zřídka. Toto médium knihovny ovládlo rychleji, než se předpokládalo, a část knihovníků naznačuje, že v dnešních dnech už jde více o webové stránky a elektronické služby.

Druhá otázka: **Kde má nový standard „slabé místo?** vyzvala ke kritice a označení problémů, které by mohly inovovaný standard provázet a které již nyní lidé z praxe vidí. Odpověď: „Doufám, že žádná slabá místa nejsou,“ připsalo na anketní lístek 40 % účastníků. Z kritických odpovědí nejvíce pozornosti vzbuzují finance na vybavení knihoven a realizaci moderních služeb a s tím též související indikátor o obnově knihovního fondu. Dále můžeme citovat tyto zajímavé postřehy: *Standard je moc pozitivní. - V praxi někdy vypadá jednání se zřizovatelem jako hovor hluchého s němým. - Jak se budou prokazatelně sledovat hodiny vzdělávání knihovníků, když to není povinný údaj výkazu? - Standard neřeší doplňování fondů nejmenších knihoven, a přitom výměnné fondy jsou žádoucí. - V provozní době se nezmiňuje souběžný provoz na pobočkách, který vyžaduje více nákladů než provoz jednoho pracoviště. - S vyřazováním starých vydání mám problém, starosta nechce vyřadit ani špinavé a poškozené knihy.*

Třetí otázka: **V kterém roce naposled se ve vaší knihovně uskutečnil celkový průzkum spokojenosti uživatelů?** potvrdila, že tato oblast nabírá na intenzitě. 56 % odpovědí bylo z knihoven, kde byl průzkum v letech 2010–2011. Další knihovny plánují průzkum letos. Ale našla se i negativní odpověď, z které bylo jasné, že nový trend zkoumat spokojenost uživatelů zatím není populární všude.

A poslední otázka, stejně jako závěrečná kapitola semináře, směřovala k benchmarkingu a zjišťovala: **Proč je, nebo není vaše knihovna přihlášená v benchmarkingu?** Ukázalo se, že seminář o standardu přilákal hlavně knihovníky, které zajímá osud jejich knihovny a chtějí vidět, „jak na tom jsou“. 72 % knihoven zastoupených na semináři je do projektu přihlášeno a označují benchmarkingovou databázi za významný, užitečný nástroj s velkým potenciálem do budoucna, ať už směrem ke zřizovatelům, tak i směrem k uživatelům. Jako důvod neúčasti byl označen nedostatek času a nedostatek informací o smyslu projektu.